

“Maria Cinta”

És un home de poques paraules. Espigat com un Sant Pau. Llegeix pausat i sense entonació. Notaris! Poc esforç i molts calés. M'agradaria veure'l deixant anar les xarxes a les set del matí, caguncony! Té unes mans de no haver fotut mai ni brot, fines i llises. Sense anell. Deu seu solter; o *marica*, vés a saber! En fa tota la pinta amb aquesta veueta fina i escardada com té; i, a més, les mans que se li mouen fent giragonses.

Avui, la Maria Cinta, el bou del pare i de l'oncle –en pau descansi– tampoc ha pogut sortir a la mar. Fa tres dies que aquest cony de tramuntana ens ho impedeix. Serà una setmana dura pels meus pobres mariners; monetàriament parlant, és clar!

La Maria Cinta, a més de ser la barca que manego, és la meva tia. Més ben dit, era, perquè des de fa un mes llarg que ha anat a fer companyia a l'oncle Ton, com dirien dos missaires com ells. Jo no, que no hi vaig a missa. Jo sóc un descregut.

La meva tia, la morta, era una bona dona i molt agradable de tracte. No gaire culta, però amb el pas dels anys i les bones maneres del rector del poble havia anat agafant gust per la lectura. No havia tingut fills.

L'oncle era un home malcarat. Recordo les esbroncades que m'etzibava les primeres vegades que m'havia embarcat amb ell i el meu pare. Això sí, un bon mariner i un excel·lent pescador. On calava la xarxa, pescada que treia de l'aigua.

La tia Consol badalla. La tia Consol és la germana de la difunta. La seva única germana. Soltera i ben soltera, intueixo. Ella serà qui heretarà la finca que els tiets tenen –tenien– a Artigues. La que l'oncle va comprar quan això d'anar a la mar era un bon negoci. No em passa pel cap que la tia hagi testat a favor del seu cunyat. I és per això que estem aquí. Per escoltar com aquest senyor de corbata ens llegeix el testament.

La meva dona m'ha dit que jo també em posés americana i corbata. L'americana del casament, és clar. No en tinc cap d'altra. Però jo, ni cas. Com quasi mai, pobrissona. *En aquests llocs s'hi ha d'anar ben vestit, s'escarrassava.* M'hi he presentat amb pantalons de pana, camisa de franel·la, una jaqueta de llana

no gaire nova i el tabard que m'he tret només entrar en aquesta sala. Ben equipat per protegir-me d'aquest cony de tramuntanada gebrada que se't cala fins a dins del moll dels ossos. A mi, m'importa un pito la faramalla de la cortesia, la urbanitat i dels bons modals. *Ande yo caliente y ríase la gente*, deia un a qui ens feien estudiar quan era mainada. I si ho deia algú a qui et fan estudiar... Així que, jo calent t i els altres ja s'ho faran.

Aquí tan sols hi he vingut per acompanyar el meu pobre pare. Ell no s'ha volgut perdre aquest petit espectacle familiar, convidat a través d'una comunicació del senyor notari. Fa anys que ha deixat de venir a la barca, encara que els papers estiguin al seu nom. En morir el seu germà, el bou va quedar enterament de la seva propietat tal com ho tenien estipulat des del dia que el van comprar. La barca ben bé s'hauria pogut dir Germans Curto, Agermanats, Els Curto. La Llum de la Mar, La Mar Serena o La Mare Que La Va Parir... Però la manya del tiet es va imposar i la Maria Cinta, la dolça calera, va desbancar la Mercè, la gavarrenca, en l'art de posar noms. Perquè la meva mare va néixer a Fitor, un d'aquells poblets perduts entre els alzinats de les Gavarres, la muntanya que es mira de reüll aquesta part de la costa; Brava, l'han batejada. Muntanya, que nosaltres, els mariners, la tenim de referència en la tornada cap a port.

L'oncle i el meu pare, germans, si; però amics, no gaire. El pare sempre va tenir una mica –per no dir força– enveja del seu germà. L'oncle va saber invertir millor els calés de les pescades que la Maria Cinta els ajudava a treure de l'agua. Ell, un casalot a l'interior; el pare, una casa de lloguer en el barri de pescadors. Li ha agradat massa jugar a les cartes, al meu pare. Una vegada va estar a punt de perdre-hi la seva meitat de bou. Menys mal de la intervenció del tiet, que va convèncer a l'amic guanyador d'aquella partida que desistís d'optar a l'única mamella que donava pitança a casa nostra. De fet, de què li hagués servit a aquell individu mitja barca si al que es dedicava era a vendre i a reemplenar sifons amb un gas que en deien carbònic? I no parlem del dia en què, segons explicava l'oncle, el meu pare va intentar tirar els trastos a la tieta. I a ella, és clar, no li va faltar temps per anar-ho a explicar al seu home. No sé què s'imaginava el cap de soca! Des d'aquell dia, la fredor es va aposentar de forma perpètua en el tracte entre els dos germans. Cony de conys!

Doncs sí: en Pere Curto –que ara escolta el notari amb una atenció inusitada perquè els anys l’han deixat una mica sord–, un pescador de l’Ametlla de Mar establert a la Costa Brava, casat amb una pagesa de l’Empordà. L’experiment no els ha anat del tot malament. Però, això sí, només un fill, els molt cabrits: jo. Ara sol com una òliba davant del «negoci» de la barca, amb quatre mariners i quatre famílies al meu càrrec. I ja se sap, aquests últims temps, les coses han anat mal parades per la pesca d’arrossegament, després d’haver-nos carregat entre tots la fauna del fons marí dels caladors. I, a més, la Maria Cinta necessita un repassada de les bones perquè s’ha fet tan vella com l’altra, de Maria Cinta, la finada. I de calés no en tinc ni en trobaré als bancs.

La difunta i la seva germana, la badallaire, també eren filles de pescadors de La Cala. Molt de missa, totes dues. Per això, la Consol i el meu pare –ateu declarat– tampoc no es tenen una especial simpatia. I aquest matí ventós, a l’empara d’uns panys de paret revestits de llibres de lleis, s’envien llambregades, un davant de l’altra, mentre escolten el senyor notari.

A la tia la van trobar morta, sola com una rata, al casalot d’Artigues. No se li coneixia cap afecció preocupant i, per això, li van haver de fer l’autòpsia. Arsènic. Com *Madame Bovary*, algú va comentar. I jo, ni idea de qui era aquella senyora, segurament francesa. Del que estic segur és que no era cap de les que em vaig repassar de més jove, durant les nit boges de discoteques, platges verges i pinedes frondoses. Però aquella tal Bovary no em sonava de ben res.

El meu pare està convençut que la Consol, visitant assídua de la seva germana gran, va tenir alguna cosa a veure en aquella mort tan estranya. Diuen que fou ella qui la va trobar morta. *Qui la va trobar i qui se la va carregar!*, afirma ell. *Fins i tot el Mossos d’Esquadra l’han anada a trobar més d’una vegada per veure si l’enxampen*, hi afegeix. Ella viu sola en una casa del carrer Major. A la planta baixa. Al costat de la porta d’entrada, hi té una botigueta de grana cuïta. Cada matí, ella mateixa, s’encarrega de fer bullir els cigrons i les fesoles que li encarreguen les dones del veïnat que no volen passar-se tot el matí pendent dels fogons. I més ara, amb aquest boom turístic que dóna feina a tot *bitxo vivent* i les té ben ocupades. També hi ven bacallà estovat, arengades, anxoves... tot aquestes collonades que en diuen «pesca salada». Quins nassos! Com si a la plaça del mercat no n’hi hagués prou, de peix fresc. És una dona estranya, amb una mirada

de fura que intimida al més sagaç i, sempre, amb uns morros que li arriben als peus. Però, avui, per anar a cal notari, s'ha mudat i fa bona cara. Deu estar contenta perquè té tots els números per heretar la finca de la seva germana. Se'n va preocupar bé prou de fer-li la rosca! No s'ha casat mai. Les males llengües rumoregen que està enamorada del senyor rector. I algú, més viperí, hi afegeix que sovint se la veu sortir de la rectoria ben entrada la nit.

Curiosament, després de recollir el meu pare a casa seva, ens l'hem trobat pel carrer, al capellà. És un home més aviat alt, amb una bona panxa de menjar bé i un caminar lleuger. Fa temps que ha deixat de portar sotana, però no pas aquella blancor delatora de davant del coll que avui li tapa la bufanda embotida dins la pitrera d'un abric tres quarts. És un home d'esperit obert i xerraire. Mai no s'està de dirigir la paraula a qualsevol dels vilatans amb qui es creua al seu pas; tant els que s'acosten sovint per la església com els que no hi posem els peus en tot l'any.

–Bon dia... cap al notari? –ens ha dit, fent una parada en el seu camí i deixant anar un somriure bonhomíós.

Collons de capellà! Com ho sabia? M'ha fet pensar més del compte. Seria veritat la seva història de faldilles amb la germana de la meva tia, la que després d'aquell badall escandalós escolta les paraules del notari amb una fixació exagerada? Li hauria explicat, ella, tota la història de la família i les estranyes circumstàncies de la mort de la Maria Cinta, la dona a qui ell inculcava l'interès per la lectura? Collons de capellans! Sempre fotent el nas per tot arreu! I si és veritat que la Consol, la venedora de grana cuita, havia enverinat la germana? Ell ho sabia, és clar que ho sabia! Secret de confessió!. *Cap al notari?*, ens ha dit. El Déu que el va parir! Coneix més de la nostra família aquest panxacontent que jo mateix.

–Bon dia mossèn! –he contestat. El meu pare ha callat. I millor que callés, perquè, si hagués obert la boca, l'estirabot hagués estat de campionat–. Sí, cap al notari falta gent! –he rematat.

–Saludeu el senyor notari i la Consol de la meva part –s'ha acomiadat, el molt xafarot.

–No patiu, mossèn!

I no crec que hagi patit, però, ni jo ni el meu pare, de salutació de la seva part, en aquesta sala, no n'hem feta arribar cap ni una.

De sobte, totes les mirades s'han dirigit cap a mi mentre navego en aquell mar de pensaments. Sis ulls sobre la meva consciència.

Es veu que el senyor notari, el *marica*, acaba de dir que la tia Maria Cinta ha declarat hereu universal al seu nebot. Al seu únic nebot. I aquest sóc jo. Collons de tieta!

«Repeteix: *I per voluntat del meu marit, al cel sigui, declaro hereu universal al meu únic nebot Martí Curto i Pijoan, mariner i pescador apassionat*», sento com diu la veu. I veig com el notari, des de l'altre costat de la taula, em mira amb ulls serens i ganyota de complaença, com si em volgués tirar la canya.

Finalment llegeix un últim apartat del testament:

«*I, mai que em trobeu morta, llegiu l'escrit que deixo en sobre tancat i que adjunto a aquestes últimes voluntats*». I el notari obre un sobre lacrat, degudament referenciat, amb una nota a l'interior.

“Que no s'acusi ningú... He mort com l'Emma, la protagonista de la meva novel·la preferida: emmetzinada. Ni tan sols ara, que ja no hi és en Tonet, la vida sense el meu estimat no té sentit. Ell, només vol dedicar la seva existència a Déu i a l'Església. Una llàstima!”

Maria Cinta

Aclariment per al lector:

Al poble de l'Ametlla de Mar també se'l coneix amb el nom de “La Cala” i, per tant, els seus habitants són els “*caleros*”.